

TOMASZ MOKRZYCKI

Ekosystemy leśne w obliczu zmian klimatycznych

“Ochrona Ekosystemów Leśnych” — pod takim wspólnym tytułem odbywają się sympozja naukowe organizowane przez Katedrę Ochrony Lasu i Ekologii od 1971 r. Piąte Sympozjum zorganizowane przez Katedrę Ochrony Lasu i Ekologii SGGW, Polskie Towarzystwo Leśne oraz Biuro Grantu GEF 1991, przy współpracy Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku i Białowieskiego Parku Narodowego odbyło się w Białowieży w dniach 18–20 X 1993 r. w auli Technikum Leśnego.

W jaki sposób, obserwowane w drugiej połowie XX wieku ocieplenie klimatu, wpłynęło na skład gatunkowy roślin i zwierząt w lesie i jak to się będzie przedstawiało w przyszłości? Jaki będzie bezpośredni i pośredni wpływ zmian klimatycznych na zasoby wodne i glebę? Czy i w jaki sposób zmieni się model gospodarki leśnej? Jak będzie można wykorzystać metody matematycznego modelowania i symulacji komputerowej do poznania przypuszczalnych zmian w ekosystemach leśnych? Jaki będzie wpływ zanieczyszczenia atmosfery na zmiany klimatyczne? Tak przedstawiał się w dużym skrócie charakter problemów poruszanych na Sympozjum.

Sympozjum otworzył i powitał uczestników przewodniczący komitetu organizacyjnego prof. dr hab. Andrzej Szujecki. Po tym nastąpiły przemówienia okolicznościowe prof. dr hab. Heronima Olenderka — Dziekana Wydziału Leśnego reprezentującego JM Rektora SGGW, prof. dra hab. Ryszarda Siweckiego, reprezentującego Komitet Wykonawczy IUFRO, Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych mgr. inż. Andrzeja Rodziewicza oraz prof. dra hab. Eugeniusza Bernadzkiego — przewodniczącego Komitetu Nauk Leśnych. W tym dniu wygłoszono referaty:

- “Wahania termiczne w Polsce i Europie od małego glaciału do współczesnego ocieplenia” — doc. dr hab. Janina Trepieńska (UJ, Kraków)
- “Zmiany składu gatunkowego lasów Polski w ciągu ostatnich 200 lat” — doc. dr hab. Michał Kowalski (SGGW, Warszawa)

- “Rola matematycznego modelowania w prognozowaniu wpływu potencjalnych zmian klimatu na ekosystemy leśne” — dr Bogdan Brzeziecki (SF JFSLR, Birmensdorf)
- “Wpływ zmian sukcesyjnych zachodzących w zbiorowiskach leśnych północno-wschodniej Polski na ich różnorodność biologiczną” — prof. dr hab. Aleksander Sokołowski (IBL, Białowieża)
- “Klimatyczne uwarunkowania przyrostu na grubość u dębu szypułkowego *Quercus robur* L. w Puszczy Niepołomickiej” — dr Zdzisław Bednarz (Akademia Rolnicza, Kraków)
- “Globalne zmiany klimatyczne a zamieranie dębów” — prof. dr hab. Ryszard Siwecki (Inst. Dendrologii PAN, Poznań)
- “Zmiany faunistyczne w Polsce od końca XVIII wieku w aspekcie przeszłych i przewidywanych zmian klimatu” — prof. dr hab. Jerzy Pawłowski (Inst. Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN, Kraków)
- “Przewidywane zmiany klimatu i ich społeczne i polityczne konsekwencje” — prof. dr hab. Maciej Sadowski (Inst. Ochrony Środowiska, Warszawa)
- “Przewidywane emisje zanieczyszczeń do atmosfery w Polsce do roku 2020” — prof. dr hab. Włodzimierz Bojarski (Inst. Podst. Problemów Techniki PAN, Warszawa)
- “Uwarunkowania gospodarcze, energetyczne i technologiczne kreowania strategii ograniczania emisji gazów cieplarnianych” — doc. dr Edward Radwański (Politechnika Warszawska, Warszawa)
- “Wrażliwość zasobów wodnych na zmiany klimatu” — prof. dr hab. Zdzisław Kaczmarek (Inst. Geofizyki PAN, Warszawa)
- “Przypuszczalne reakcje gleb na przewidywane zmiany klimatu” — prof. dr hab. Zbigniew Prusinkiewicz (UMK, Toruń)
- “Czynniki wpływające na temperaturę atmosfery i Ziemi” — prof. dr hab. Józef Kocoń (SGGW)
- “Systemy informacji przestrzennej w badaniach wpływu zmian klimatycznych na ekosystemy leśne” prof. dr hab. Heronim Olenderk (SGGW)

Wieczorem po części referatowej wyświetlono film o Puszczy Białowieskiej pt. “Bitwa o puszcę żubra”.

Następnego dnia przed południem zorganizowano wycieczkę furmankami do Parku Narodowego, gdzie obejrzano wieloletnie powierzchnie doświadczalne Katedry Hodowli Lasu SGGW, służące badaniom zmian składu gatunkowego drzewostanu. Po południu rozpoczęła się kolejna sesja, na której wygłoszono referaty:

- “Gospodarka leśna w obliczu globalnych zmian klimatycznych” — prof. dr hab. Eugeniusz Bernadzki (SGGW)
- “Przewidywane zmiany globalne a lasy i zadrzewienia krajobrazu rolniczego” — prof. dr hab. Lech Ryszkowski, prof. dr hab. Andrzej Kędziora, prof. dr hab. Stanisław Bałazy (Zakład Badań Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN, Poznań) — referat wygłosił prof. dr hab. Stanisław Bałazy
- “Bilans CO₂ dla ekosystemów leśnych Polski” — dr Wojciech Galiński (IBL, Warszawa)

- “Przechwytywanie węgla i azotu w fazie stałej pochodzenia przemysłowego przez ekosystemy leśne” — mgr Małgorzata Kwicień (Inst. Ekologii PAN, Dziekanów Leśny)
- “Problematyka drewna energetycznego w świetle światowych programów badawczych i polskiej polityki leśnej” — prof. dr hab. Piotr Paschalis (SGGW)
- “Próba prognozy zmian różnorodności fauny bezkręgowej lasów Polski dla dwóch scenariuszy zmian klimatycznych” — prof. dr hab. Przemysław Trojan (Muzeum i Inst. Zoologii PAN, Warszawa)
- “Ochrona ekosystemów leśnych w warunkach niepewności” — prof. dr hab. Andrzej Szujecki (SGGW)

Nie został wygłoszony referat — “Zbiorowiska leśne w atmosferze bogatej w CO₂ — zmiany przewidywalne i nieprzewidywalne” ze względu na nieobecność autora prof. dra hab. Jerzego Fabiszewskiego.

Część referatową Sympozjum zakończył prof. dr hab. Piotr Paschalis.

Następnego dnia rano uczestników Sympozjum powitał dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych mgr inż. Zbigniew Godlewski. Po powitaniu udano się na wycieczkę po Puszczy, podczas której obejrzano zagospodarowanie drzewostanów na siedliskach lasowych rębiami złożonymi, drzewostany nasienne, sukcesję roślinności w dolinie Narewki, drzewostan “przejściowy” na dawnych wielkopowierzchniowych zrębach firmy “Century”, oraz rezerwat dębu bezszypułkowego “Lipiny”.

Wszystkie zaprezentowane referaty ujęte zostaną w specjalnej publikacji, która powinna ukazać się w pierwszej połowie tego roku.